

Архивски број: 08-408/8
Датум: 19.09.2026

Постапувајќи по претставка бр. 08-408/4 од 20.4.2026 година, дополнета на 21.4.2026 година, 3.6.2026 година и 28.4.2026 година, поднесена од ----- против -----, за заштита од дискриминација врз основа на политичка припадност, образование и личен и општествен статус, во областа на работата и работните односи, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација, врз основа на член 21 став 1 точка 14 и член 27 став 1 од Законот за спречување и заштита од дискриминација („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 258/2020), го донесе следното

МИСЛЕЊЕ

СЕ УТВРДУВА ДИРЕКТНА ДИСКРИМИНАЦИЈА врз основа на претпоставена политичка припадност и личен и општествен статус, во областа на работата и работните односи, од страна на ----- кон -----.

Образложение

До Комисијата за спречување и заштита од дискриминација беше поднесена претставка од -----, ----- службеник вработен во -----.

Подносителот наведува дека во подолг временски период бил изложен на неповолен и понижувачки третман преку континуирано распоредување и ангажирање на работни задачи кои, според него, не одговарале на неговото образование, работно искуство и на работното место на кое бил распореден. Во претставката и дополнувањата подносителот наведува дека има повеќе од 24 години работно искуство, завршено високо образование и дека во периодот од ноември 2022 до јуни 2024 година бил ----- на -----, односно раководел со над 2.000 вработени. Смета дека по престанокот на раководната функција бил неоправдано деградиран и ангажиран на задачи кои во систематизацијата се предвидени за работни места со средно образование. Подносителот посочува дека со решението ----- бил распореден на работното место -----, ----- во Единицата -----.

Според неговите наводи, наместо да ги извршува работните задачи од описот на тоа работно место, континуирано му биле издавани писмени наредби за вршење ----- задачи на работно место -----, вклучително и -----.

Како конкретен пример ги наведува последните три писмени наредби со кои бил ангажиран во Одделот -----, при што смета дека наредбите се издавани само за него и дека со тоа бил лишен од можноста да ги извршува задачите на своето формално работно место. Наведува дека таквиот ангажман го довел и во понеповолна финансиска положба во однос на други -----, бидејќи не остварувал додатоци за ноќна, прекувремена, празнична и викенд-работа.

Во однос на политичката припадност, подносителот наведува дека дискриминацијата се вршела по перцепција. Тој истакнува дека не е член на политичка партија и дека дејствува професионално, но смета дека поради фактот што бил раководител во период кога со ----- раководела друга политичка структура, бил погрешно перципиран како политички поврзан и поради тоа бил понижувач, омаловажувач и деградиран. Во однос на дискриминаторската основа образование, подносителот смета дека неповолниот третман се состоел во тоа што, иако има високо образование и значително професионално искуство, бил задолжувач да извршува работни задачи со пониско ниво на сложеност и одговорност. Во однос на личниот и општествениот статус, наведува дека деградацијата била насочена кон него како поранешен прв човек на ----- и лице кое претходно извршувало висока раководна функција.

Комисијата, согласно член 24 став 7 од Законот за спречување и заштита од дискриминација, ја достави претставката на произнесување до -----

Во поднесокот за произнесување, ----- наведува дека -----, согласно Решението за распоредување, е распореден на работното место ----- во Единицата ----- појаснува дека ангажирањето на ----- во други организациски единици се врши врз основа на писмени наредби издадени од ----- или од овластен работник, согласно Законот за ----- . Според произнесувањето, станува збор за привремени наредби со времетраење до 30 дена, како законски инструмент за обезбедување непречено и ефикасно функционирање на ----- кога тоа го налагаат реалните потреби на службата. Во конкретниот случај, ----- наведува дека ангажирањето на подносителот во Одделот ----- било последица на реално утврдена потреба за надминување недостиг од човечки ресурси. Било посочено дека овој Оддел подолг временски период се соочувал со недоволен број -----, особено во делот на непосредното -----, што создавало сериозни предизвици за континуирано извршување на законските надлежности. ----- дополнително наведува дека во наредбата не било определено конкретно работно место, туку извршување задачи од делокругот на Одделот, а ангажирањето било во рамките на надлежностите на организациската единица во која подносителот привремено бил распореден. Во однос на обезбедувањето на седиштето на -----, било наведено дека тоа се спроведува непрекинато и дека, поради засилени безбедносни мерки и зголемен обем на активности во периодот од 8:00 до 16:00 часот, биле ангажирани дополнителни ----- . Во однос на наводите дека и други службеници од Одделот биле ангажирани за задачи во -----, ----- навело дека, поради зголемените потреби за -----, ваквите наредби повеќе нема да продолжат и дека по доставена иницијатива било постапено, односно била обезбедена можност ----- од Одделот да останат ангажирани на задачите од неговиот делокруг ----- заклучува дека постапувањето било засновано на законските овластувања и на реалните потреби на службата, а не на дискриминаторска основа.

Комисијата, при одлучувањето, ги разгледа наводите од претставката и дополнувањата, приложените акти и произнесувањето на ----- . Од доставената документација се утврдува дека подносителот бил распореден на работно место за кое е предвидено високо образование, а потоа, со повеќе писмени наредби со ограничено времетраење, бил привремено ангажиран да извршува задачи во друга организациска единица, меѓу кои и задачи поврзани со непосредно ----- .

Согласно член 26 од Законот за спречување и заштита од дискриминација, кога подносителот ќе изнесе факти од кои може да се претпостави дека е извршена дискриминација, **товарот на докажување** преминува на лицето против кое е поднесена претставката. За активирање на ова правило не е потребно подносителот целосно да ја докаже дискриминацијата, туку да презентира доволно поврзани и конзистентни индиции што создаваат основана претпоставка за причинска врска меѓу неповолниот третман и заштитената основа.

Во конкретниот случај, подносителот презентираше повеќе меѓусебно поврзани индиции: до јуни 2024 година извршувал висока раководна функција како ----- на --- -----; по промената на раководната и политичката структура бил распореден на советничко работно место, но континуирано бил задолжуван со задачи карактеристични за работни места со пониско ниво на сложеност и одговорност; писмените наредби се повторувале во подолг период и фактички го спречувале да ги извршува задачите на формалното работно место; а според наводите, ваквиот режим бил селективно применуван токму спрема него. Ваквата временска и фактичка поврзаност, разгледана во целина, го достигнува законскиот праг на веројатност и го префрла товарот на докажување врз ----- .

Во однос на претпоставената политичка припадност, Комисијата го цени фактот дека подносителот не тврди дека е член на политичка партија, туку дека бил третиран според перцепцијата дека е поврзан со претходната раководна структура поради функцијата што ја извршувал. Заштитата од дискриминација се применува и кога дискриминаторот погрешно му припишува определена карактеристика на лицето. Непосредното следење на деградирачкиот третман по престанокот на неговата раководна функција, неговата продолжена и повторлива природа и отсуството на истоветен третман кон споредливи службеници претставуваат доволни индиции дека припишаната политичка поврзаност имала влијание врз начинот на кој бил третиран.

Комисијата оценува дека **образованието**, само за себе, во конкретниот предмет не претставува автономна причина за неповолниот третман. Сепак, очигледната несразмерност меѓу високото образование и професионалното искуство на подносителот, од една страна, и задачите што континуирано му биле доверувани, од друга страна, претставува значајна фактичка индиција за деградирачкиот карактер на

постапувањето и ја поткрепува основаноста на наводите за дискриминација по другите истакнати основи.

Во однос на личниот и општествениот статус, Комисијата утврдува дека својството на подносителот како поранешен ----- на ----- и неговиот претходен висок професионален статус биле неразделно поврзани со неповолниот третман. Наместо неговото искуство да биде употребено на работи со соодветно ниво на одговорност, тој бил континуирано ангажиран на задачи што објективно претставувале професионална деградација. Третманот не бил еднократна организациска мерка, туку повторлив образец што го издвојувал подносителот и го ставал во понижувачка положба во однос на неговите професионални квалификации и статус.

----- во поднесокот за произнесување се повика на член 154 од Законот за -----, недостиг на кадар и зголемени безбедносни потреби. Комисијата прифаќа дека ----- располага со овластување, во итни и реално оправдани случаи, привремено да ангажира ----- во други организациски единици. Сепак, самото постоење на законско овластување не го ослободува работодавачот од обврската тоа овластување да го применува недискриминаторски, пропорционално, транспарентно и врз основа на објективни критериуми. Во произнесувањето не се доставени конкретни податоци за критериумите според кои бил избран токму подносителот, за бројот и идентитетот на другите споредливи службеници ангажирани на ист начин, ниту за причините поради кои последователните наредби биле повторувани така што привремената мерка добила карактер на траен режим. Општото повикување на „потребите на службата“ и на недостиг од човечки ресурси не е доволно за соборување на претпоставката за дискриминација. Освен тоа, ----- не покажа дека изборот на подносителот бил заснован на однапред утврдени, неутрални и проверливи критериуми, дека мерката била неопходна во целиот период, ниту дека не постоела помалку ограничувачка и порамномерна распределба на товарот меѓу расположливите службеници. Особено е значајно што во самото произнесување се наведува дека, по доставена иницијатива, било постапено и спорните ангажирања биле прекинати, што укажува дека претходниот модел на распоредување не бил неизбежен. Дополнително, Комисијата оценува дека повторливото задолжување на поранешен висок раководител и ----- советник со задачи што не соодветствуваат на неговото работно место, без јасни индивидуализирани причини и без транспарентни критериуми, објективно има последица на повреда на неговото професионално достоинство. Континуитетот на постапувањето, чувството на деградација, фактичкото оневозможување да ги извршува задачите од своето работно место и издвојувањето од споредливите службеници создаваат понижувачка, деградирачка и навредлива работна средина поврзана со перципираната политичка припадност и личниот и општествениот статус.

Оттука, Комисијата утврдува дека подносителот направил веројатно постоење на директна дискриминација, додека ----- не го понудило потребното ниво на конкретни и проверливи докази дека различниот третман бил исклучиво последица на објективни, нужни и недискриминаторски организациски потреби. Евентуалната формална законитост на поединечните наредби не ја исклучува нивната дискриминаторска примена, бидејќи и законско овластување може да биде употребено селективно и несразмерно.

Дискриминација согласно член 6 од Законот за спречување и заштита од дискриминација е секое разликување, исклучување, ограничување или давање првенство што се заснова на дискриминаторска основа, со сторување или несторување, што имаат за цел или резултат спречување, ограничување, признавање, уживање или остварување на правата и слободите на одредено лице или група на еднаква основа со други. Ова ги опфаќа сите форми на дискриминација вклучително и оневозможување на соодветно приспособување и оневозможување на пристапност и достапност на инфраструктурата, доброта и услугите.

Директна дискриминација согласно член 8, став 1 од Законот за спречување и заштита од дискриминација постои кога со едно лице или со група се постапува, се постапувало или би се постапувало понеповолно во однос на друго лице или група во фактичка или можна споредлива или слична ситуација, врз дискриминаторска основа.

Поради наведеното, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација одлучи како во диспозитивот на ова Мислење.

Согласно член 27 став 2 од Законот за спречување и заштита од дискриминација, по утврдената дискриминација, со цел отстранување на повредите на правото, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација ја донесе следната:

ПРЕПОРАКА

СЕ ПРЕПОРАЧУВА ----- да престане со секое понатамошно селективно распоредување и задолжување на ----- со работни задачи што не соодветствуваат на неговото формално работно место, освен кога постои конкретно образложена, неопходна и временски ограничена службена потреба, применета врз основа на еднакви и однапред утврдени критериуми.

СЕ ПРЕПОРАЧУВА ----- да му овозможи на -----
непречено да ги извршува работните задачи од работното место на кое е распореден,
согласно актот за систематизација и неговите професионални квалификации.

СЕ ПРЕПОРАЧУВА ----- да воспостави писмени, транспарентни и
недискриминаторски критериуми за ангажирање ----- согласно член 154 од Законот
за -----, вклучително и евиденција за причините, времетраењето и изборот на
службениците.

СЕ ПРЕПОРАЧУВА ----- да ја извести Комисијата за постапувањето по
препораките во рок од 60 дена од приемот на Мислењето.

Доколку одговорното лице во ----- не постапи согласно дадената
препорака, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација, согласно своите
надлежности од член 27 став 4 од Законот за спречување и заштита од
дискриминација, ќе поднесе барање за покренување на прекршочна постапка пред
надлежен суд за прекршоци.

Комисија за спречување
и заштита од дискриминација
Претседател,
Душан Томшиќ

Доставено до:
